

IN MEMORIAM

Bura László
(1932–2014)

A 2014 szeptemberében elhunyt Bura Lászlóról, halálának egyéves évfordulóján emlékező sorokat írni számomra megtiszteltetés, ugyanakkor az erdélyi magyar tudományos élet adóssága is. A BBTE Szatmárnémeti Kirendeltségének megalakulásától (1999) haláláig munkatársak voltunk. Jelenléte arról győzött meg engem és oktatótársaimat, hogy a folyamatos tudományos tevékenység fiatalít, rejtett energiákat szabadíthat fel bennünk akár életünk alkonyán is. Ezek az energiák tudományos dolgozatokat, konferencia-előadásokat, könyveket, tudomány-népszerűsítő cikkeket eredményeztek, melyeket itthon és külföldön egyaránt számon tartja a tudományos élet. Kapcsolatait nem önző célokra használta fel, hanem akadémiai közösségünk előrehaladására kamatoztatta, elősegítve szélesebb körű megmértetésünket. Tudományos életünk azért lehet adósa az emlékezéssel, mert egyike volt azoknak a vidéki értelmiségieknek, akik „egyszemélyes” tudományos intézményként felvállalták azokat a teendőket (kutatás, gyűjtés, rendszerezés, intézményszervezés stb.), amelyeket a tudományos központokban kiépített intézmények erre szakosodott munkatársaikkal együtt végezhetek el. Bura László a feladatok és a feladatvállalások embere volt, így teremtett Szatmárnak saját szellemi centrumot; könyvtárat, intézményeket és tudományos műhelyeket maga köré. Így tudta elviselni és szellemileg otthonossá tenni azt a köztes állapotot, amelyet a mindenkori partiumi lét jelentett Budapest és Kolozsvár vonzásában. Helyben-maradása és munkabírása példaértékű volt számunkra, eredményei megértették velünk, munkatársaival, hogy némi többletmunkával a tudomány vidéki művelői is érhetnek el sikereket.

Miután 1954-ben elvégezte a Kolozsvári Bolyai Egyetem magyar nyelv és irodalom szakát, Márton Gyula hívására a nyelvtudományi tanszékre került gyakornoknak, és részt vett több nyelvészeti kutatásban Erdély területén és a csángóknál is. Igéretes egyetemi oktatói pályája tört ketté, amikor 1955 márciusában börtönbüntetésre ítélték „tiltott iratok terjesztése” vádjával. Innen bő egy év múlva, 1956 májusában szabadult. Ezt követően különböző iskolákban tanított Szatmár megyében. 1972-ben védi meg a Szatmár megyei fafeldolgozó mesterségek szókincséről szóló doktori értekezését. Ezzel elszántságát bizonyította a kutatói munka és a nyelvészet iránt. Ismét életformájává vált a terepmunka, a kutatás, a gyűjtött anyag rendszerezése és feldolgozása. A nyelvészet mellett még néprajzzal, hely-, egyház- és művelődéstörténettel, valamint oktatásszervezéssel is foglalkozott. Szenvedélyesen kereste azokat a feladatokat, ill. élethelyzeteket, amelyekben tudását és tehetségét kamatoztathatta, és ahol munkájára szükség volt. Különösen az 1989 utáni változások időszaka kedvező a számára: megjelenteti könyveit (18 db.), részt vesz a köz- és a művelődési élet megszervezésében, valamint Szatmár nagy múltú iskoláinak (Kölcsény Főgimnázium, Hám János Katolikus Gimnázium) újjászervezésében,

és nyugdíjasként felvállalja a BBTE Szatmárnémeti Kirendeltségének az elindítását. Közben tovább írja tanulmányait, cikkeit, tartja konferencia-előadásait és végzi helytörténeti kutatásait. Minden tudós ember számára imponáló lehet az a személyi bibliográfia, amelyet a nyolcvanadik születésnapjára kiadandó tisztelegő kötetünk számára átadott. Ebből kiderül, hogy összesen 82 könyv létrehozásában vett részt önálló vagy társszerzőként, szerkesztőként, közölt tanulmányainak száma 193. Ezek mellett kisebb-nagyobb cikkeket közölt szak- és irodalmi folyóiratokban, heti- és napilapokban, alkalmi kiadványokban, interneten és lexikonok szócikkékként, számuk 1584. Néprajzi munkái közül a *Szatmári népballadákat* (Kriterion, 1978) és a helytörténeti közül *Iskolavárosunk Szatmárnémetit* (Csíkszereda, 1999) mai napig számon tartják és szívesen hivatkoznak rájuk a szakmabeliek. Hasonló tudományos értékű az a szócikk-írói tevékenység, amelyet a *Romániai magyar irodalmi lexikon* és *Magyar katolikus lexikon* számára végzett. Összesen 120 szócikkben ismertette a szatmári régió nevezetesebb irodalmi és egyházi személyiségeit, intézményeit és fórumait.

Oktatóként igyekezett tapasztalatát és tudását megosztani diákok és hallgatók generációival, napirenden tartotta őket szakmája legújabb tudományos eredményeivel. Az általa kialakított pedagógus-diák viszonyban egyenrangú kollégáknak érezhették magukat a tanítványok. Nyolcvanadik születésnapján többek között ezzel a mondattal köszöntötte egyik volt tanítványa: „Akkoriban az iskolapadban is éreztük, ő nemcsak a tanítandó nyersanyagot látta bennünk, hanem kereste az embert, annak érzéseit, vágyait.” Szakértelemmel és türelemmel vezette őket a helyes gondolkodás útjára, a megfelelő kutatási és ismeretszerzési módszer kiválasztására, a kritikai gondolkodás fortélyaira és a könyvészeti forrásokkal való bánásmódra. Oktató-kutató emberként elérte azt, hogy élete munkája nem csupán könyv és könyvészet formájában őrződik meg, hanem élő „anyagként” beépült tanítványai jellemébe és gondolkodásába, alakja pedig tovább él emlékezetükben. Ez is jelentős és egyáltalán el nem hanyagolható része az életműnek. Számatlan szakmai és közéleti kitüntetése mellett tanítványainak és munkatársainak a szeretetét és megbecsülését tartotta igazán fontosnak.

A halála óta eltelt egy év alatt többen is megemlékeztek Bura Lászlóról itthon és külföldön egyaránt, kellőképpen méltatva szakmai és emberi érdemeit. Úgy érzem, jelen írással az Erdélyi Múzeum is kötelességet teljesít, és egyfajta adósságot törleszt, megemlékezve egykori munkatársáról. Beszélgetéseinkből tudom, hogy nagyra értékelte a kolozsvári tudományos intézményeket, köztük az Erdélyi Múzeum-Egyesületet és tudományos fórumát, az Erdélyi Múzeumot. Csatlakozott törekvéseikhez, és másokat is együttműködésre ösztönzött.

Bura Lászlóra emlékezve a tevékeny és eredményes emberi életet kell meglátnunk, mely megadatott számára, hozzátéve a maga részéről a munkaszeretet és a feladatvállalás örömet. Példa lehet számunkra több emberi vonásával is, annak dacára, hogy a kor, amelyben élünk adatott nem kedvez a hozzá hasonló példaképek kiválasztásának.

Végh Balázs Béla